

La facèlia en coberta vegetal

des. 27, 2021 |

La facèlia és una planta anual de creixement ràpid que es pot emprar com a coberta vegetal per a controlar les herbes adventícies i per a protegir i millorar l'estructura del sòl. Aquesta espècie també es pot utilitzar com a captadora de nitrogen del sòl a més de tenir la capacitat d'alliberar-lo. D'altra banda, atrau fauna útil, i durant la floració és un bon recurs alimentari per a diverses espècies de pol·linitzadors.

Les cobertes vegetals entre cultius

En el darrer butlletí de març es va publicar una introducció a les cobertes vegetals en cultius extensius a fi de donar a conèixer aquesta eina agronòmica que pot aportar múltiples beneficis als cultius. Hi ha diverses espècies que es poden utilitzar com a cobertes vegetals en la nostra regió, i aquestes publicacions pretenen aportar informació específica sobre el tipus de sòl que requereixen aquestes espècies, la seva capacitat de capturar i alliberar nitrogen, la quantitat de biomassa que generen, quin és el seu lloc d'implantació dins d'una rotació de conreus, entre d'altres. Així mateix, s'hi formulen recomanacions de les èpoques de sembra més idònies i dels seus sistemes de destrucció.

Fotografia: Carlota Ceferino

Característiques generals

Fotografia: Ingrid Pou

La facèlia (*Phacelia tanacetifolia*) és una planta anual de la família de les Boraginàcies. És una espècie que competeix molt bé amb les herbes adventícies, millora l'estructura del sòl i és captadora de nitrogen del sòl. També té la capacitat d'alliberar el nitrogen, que quedarà disponible per al cultiu següent. És una espècie que creix ràpidament i pot suportar la sequera, però és important que tingui disponibilitat d'aigua durant els primers estadis de creixement a fi de garantir una bona instal·lació de la coberta vegetal.

En tractar-se d'una espècie que pertany a una família botànica diferent a la dels cultius extensius, es pot introduir en totes les rotacions de cultiu excepte en aquelles que hi hagi espècies sensibles a les malalties causades pels fongs del gènere *Sclerotinia* o *Rhizoctonia* ja que la facèlia n'és planta hoste i podria actuar com a transmissora de la malaltia. D'altra banda, i degut a què pot produir moltes llavors, no s'aconsella deixar que grani la coberta vegetal. D'aquesta manera s'evita la seva dispersió i posterior germinació en els camps de

cultiu.

La instal·lació d'una coberta vegetal de facèlia té un cost baix (30-60€/ha) i permet mantenir el sòl cobert durant els mesos de primavera, estiu o tardor abans no se sembri el cultiu principal.

Val a dir que durant la floració diverses espècies de pol·linitzadors s'alimenten del pol·len i nèctar que produeix la facèlia. A més, també atrau fauna útil que pot contribuir a millorar la sanitat vegetal dels cultius propers.

Aspectes vegetatius i tipus de sòl

Tot i que la facèlia creix ràpidament, la llavor és petita i pot tenir dificultats a l'hora de germinar, raó per la qual és important deixar un bon llit de sembra. La planta pot mesurar fins a 100 cm i està recoberta de pèls i glàndules. Les flors són de color violaci i es disposen formant una inflorescència que s'enrotlla en forma d'escorpí. El seu sistema radicular és pivotant. Es desenvolupa en tot tipus de sòl, tot i que té dificultats per implantar-se en aquells poc drenats.

Sembra i destrucció de la coberta vegetal

La facèlia es pot sembrar entre els mesos de febrer i abril. Les pluges de primavera garantirán una ràpida i bona naixença de la planta, per això és aconsellable sembrar-la al més aviat possible. També es pot sembrar en els mesos d'agost i setembre. Cal dir que és una espècie sensible al fred, per la qual cosa s'ha de tenir en compte la climatologia de la zona a l'hora de sembrar-la.

En ser una espècie de ràpid creixement —floreix entre la sisena i la vuitena setmana de cultiu—, la coberta vegetal pot ser incorporada al sòl abans de sembrar blat de moro o, si es decideix sembrar a l'agost, es pot incorporar abans de sembrar el cereal d'hivern o alguna lleguminosa de gra.

Es sembla en línies a una profunditat de 2-3 cm., i també es pot sembrar a barreig, procurant que quedi ben cobert. En referència a la densitat de sembra, és recomanable sembrar entre 12 i 15 kg/ha.

La destrucció de la coberta es pot fer amb una trituradora, deixant un encoixinat fins el

moment en què s'han de fer les feines preparatòries del cultiu següent. També es pot fer amb una grada ràpida de discos, que permetrà barrejar superficialment el material vegetal amb el sòl.

La coberta vegetal de facèlia pot precedir a qualsevol cultiu, tot i que no és recomanable sembrar-la abans de gira-sol, soja o crucíferes ja que són sensibles a malalties fúngiques causades per patògens que pot transmetre la facèlia, com, per exemple, l'esclerotínia.

AUTORS

LAURA PÉREZ

Unitat de Sanitat Vegetal a Girona

LLUIS VILA

Unitat de Sanitat Vegetal a Girona